პროლეტარეტნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდეთ!

ლიტერატურული საქართველო

10 ოქტომბერი, 1937 წ. | საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის ათდღიური ორგანო | ფასი 30 კაპ. № 23 (45)

სერიოზული და სამართლიანი კრიტიკისათვის

ქართველი ხალხის სახელოვანმა ხელმძღვანელმა ამხ. **ლავრენტი ბერიამ** საქართველოს ბოლშევიკების მე-10 ყრილობაზე გაკეთებულ მოხსენებაში შემდეგნაირად დაახასიათა ქართული სალიტერატურო კრიტიკის მდგომარეობა:

„კრიტიკა ჯერ კიდევ ვიწრო ადგილს წარმოადგენს ქართულ საბჭოთა ლიტერატურაში. ჩვენი კრიტიკოსები სუსტად ამჟღავნებენ ნაკლოვანებებსა და შეცდომებს‘ ჩვენი მწერლების ნაწარმოებებში და ყოველთვის ობიექტიური როდი არიან: იმის ნაცვლად, რომ კარგად შეისწავლონ ყოველი ცალკეული ნაწარმოები და მისცენ სერიოზული და სამართლიანი კრიტიკა ობიექტიური ახალიზის საფუძველზე, ისინი ძალიან ხშირად გამომდინარეობენ ცალკეულ მწერლებისადმი პირადი სიმპატიებიდან თუ ანტიპატიებიდან, გამომდინარეობენ იქიდან, თუ რომელ ჯგუფს ეკუთნოდენ ისინი ოდესღაც და ხელმძღვანელობენ პრინციპით—„ჩვენიახია“ თუ „მოწინააღმდეგო“.

„ასეთი მუშაობის შედეგად ისინი სრულიადაც არასაკმაოდ და არადროულად ამჟღავნებენ კლასობრივად მტრულ, უცხო, იდეურს ცალკეულ მწერალთა ნაწარმოებებში“.

ასეთი შეფასების მთელი სიღრმე და სისწორე განსაკუთრებული სიცხადით აშკარადება იმ ფაქტების საფუძველზე, რომლებსაც უკანასკნელ ხანებში ადგილი აქვს ქართულ საბჭოთა ლიტერატურაში. საბჭოთა მწერლის ნიღაბს ამოფარებული დივერსანტებისა და ჯაშუშების გამოაშკარავებამ უფრო მეტად ნათელჰყო ჩვენი სალიტერატურო კრიტიკის სისუსტე, რომელმაც ვერ შესძლო თავის დროზე შეეშინა და გამოემჟღავნებინა ჩვენს ლიტერატურაში მუხანთურად შემოპარული კლასობრივი მტრები, ჩასწვდომოდა და მზის სინათლეზე გამოეტანა მათი უბადრუკი „ნაწარმოებების“ კოსტრეციელოლუციური და მოღალატური შინაარსი.

სალიტერატურო კრიტიკა მწერლობაში იდეური ბრძოლის უმახვილესი იარაღია, ეს მწერლობის მასსთან იდეურ-შემოქმედებითი მუშაობის ძირითადი საშუალებაა. იგი მოწოდებულია იდეური ხელმძღვანელობა გაუწიოს ლიტერატურის განვითარების პროცესს, შეუფილებელი ბრძოლა აწარმოოს მწერლობის დარგში კლასობრივად მტრული იდეოლოგიის უკანასკნელ ნარჩენთა ყოველგვარი გამოვლინების წინააღმდეგ, მზრუნველობით მოეპყროს და დაიცვას ყოველი ისეთი ნაწარმოება, რომელიც მოასწავებს საბჭოთა ლიტერატურის განმტკიცებას სოციალისტური რეალიზმის პოზიციაზე.

სალიტერატურო კრიტიკის პირდაპირი მოვალეობაა—დაეხმაროს მშრომელთა უფროსთოეს მასებს მხატვრული ლიტერატურის სწორად გაგებისა და ათვისების საქმეში. კრიტიკა მასების იდეურ-ესთეტიკური აღზრდის ერთ-ერთი ძირითადი საშუალებაა.

ჩვენმა სოციალისტურმა ეპოქამ როგორც საერთოდ მწერლობისათვის, ისე კერძოდ სალიტერატურო კრიტიკისათვის შექმნა განვითარების განსაზღვრული შესაძლებლობანი. პროფესიონალ კრიტიკოსთა და ლიტერატურის მეკობრეთა კადრი საქართველოში მხოლოდ საბჭოთა ეპოქაში შეიქმნა. ჩვენი ხხატვრული ბრძოლა ზრდა-განვითარება, ჩვენი პერიოდიკისა და ეროვნის ტიპაჟის უმაგალითო გაჭანება საუკეთესო პირობებს ჰქმნის ლიტერატურული კრიტიკის განვითარებისათვის. ის განუსაზღვრელი აეტოლიტეტი, რომლითაც საბჭოთა ბეჭდვითი სიტყვა სარგებლობს მშრომელთა უფროსთოეს მასებში, ბუნებრივად ზრდის და აძლიერებს ჩვენი სალიტერატურო კრიტიკის მნიშვნელობასა და ავტორიტეტს. ჩვენს სალიტერატურო კრიტიკას მოუპოვია ისეთი მტკიცე იდეური დასაყრდენი, როგორიცაა საკავშირო აზროვნების უმაღლესი მეცნიერული სოციალისტური თეორია—**მარქს-ენგელს-ლენინ-სტალინის** დიდი მოძღვრება. ჩვენი სალიტერატურო კრიტიკის განკარგულებაშია ლიტერატურულ ნაწარმოებთა სოციალური ესთეტიკის შეფასების ისეთი ძვირფასი ნიმუშები, როგორიცაა მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსთა შეხედულებანი ლიტერატურისა და ხელოვნების საკითხებზე.

ლიტერატურული აზროვნებას მთელს ისტორიაში მხოლოდ საბჭოთა სალიტერატურო კრიტიკაა განუსაზღვრელად თავისუფალი და შეუზღუდველი ლიტერატურული პროცესების სიმართლით შეფასებისა და სინამდვილის ობიექტურად ასახვის საქმეში.

და ასეთ შესაძლებლობათა პირობებშიაც ჩვენი სალიტერატურო კრიტიკა ვერ ამაღლდა იმოცანათა დონემდე, რომლებსაც მის წინაშე აყენებენ საბჭოთა ხალხი, სოციალისტური კულტურისა და საბჭოთა მწერლობის განვითარების ინტერესები.

ლიტერატურულ ფრონტზე ამ რამდენიმე წლის წინათ მოკალათებულმა ხალხის მტრებმა—გარეშეწამა აყარახელებმა და „ლიტფრონტელებმა“ თავიანთი მავნებლური შუშობა განსაკუთრებულის ჯეროვნებით გაშალეს სალიტერატურო კრიტიკის დარგში. ისინი ცდილობდნენ, სალიტერატურო კრიტიკა მწერლობის დარგში ჯგუფობრივი კინკლაობის იარაღად გადაექციათ. მთელი რიგი წლების მანძილზე ისინი თანმიმდევრულად იბრძოდნენ იმისათვის, რომ დაეჩლუნგებინათ საბჭოთა სალიტერატურო კრიტიკის იდეური სიმახვილე და კრიტიკის ფრონტი კონტრრევოლუციურ-ტროცკისტული შეხედულებებით დაენაგვიანებინათ.

კონტრრევოლუციური ავერსახეობისა და ლიტფრონტის ქართველმა ნაბოლარებმა ბუხარინ-ქირქოვის მეთაურობით ძალღონე არ დაზოგეს იმისათვის, რომ კრიტიკის დარგში მომუშავე ახალგაზრდობა თავიანთი გავლენის ქვეშ მოექციათ, და მთლიანათ ჩაეთრიათ იგი ჯგუფობრივი ბრძოლის ორომტრიალში. ამ გარემოებამ არა ერთ ახალგაზრდა კრიტიკოსს დაუკარგა სწორი, იდეური ორიენტაცია, დაუკარგა თავის თავზე თანმიმდევრულად მუშაობის სურვილი და მოუსპო ჩხატერული ნაწარმოებებისადმი ობიექტურად მიდგომის უნარი.

საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 23 აპრილის ისტორიული დადგენილების შემდეგ, როცა ბოლო უნდა მოღებოდა საერთოდ მწერლობაში და კერძოდ სალიტერატურო კრიტიკის დარგში აეერბახეთ—„ლიტფრონტელ“ გარეწარათა მავნებლობას, საქართველოში მწერალთა კავშირის კრიტიკოსთა სექციის ხელმძღვანელად ისევ გაუსწორებელი ტროცკისტი, აეერბახელი ბ. ბუაჩიძე გაძღარა. ცხადია, ასეთი „ხელმძღვანელი“ არაფერს გააკეთებდა ლიტერატურულ-კრიტიკული კადრების კონსოლიდაციისათვის და იმ მავნებლური ტრადიციის აღმოფხვრისათვის, რომელიც მთელი რიგი წლების განმავლობაში ინერგებოდა ქართულ ლიტერატურაში თვით ბუაჩიძისავე მეთაურობით.

უკანასკნელ ხანებში, კრიტიკოსთა სექციის ხელმძღვანელების განახლებასთან დაკავშირებით, ხორციელდება მთელი რიგი ღონისძიებანი კრიტიკოსთა კოლექტიური დარაზმვისა და მათი შემოქმედებითი მუშაობის შინაარსობრივი გაჯანსაღებისათვის. კრიტიკოსთა შორის მუშაობის გარკვაქნისაკენ მიმართულმა ღონისძიებებმა გვიჩვენეს, რომ ჩვენ მოგვეპოება ლიტერატურული კადრების კონსოლიდაციისათვის და იმ მავნებლური ტრადიციის აღმოფხვრისათვის, რომელიც მთელი რიგი წლების განმავლობაში ინერგებოდა ქართულ ლიტერატურაში თვით ბუაჩიძისავე მეთაურობით.

პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ მწერალთა წრეში და საბჭოთა მწერლობის ორგანიზაციაში ჯერ კიდევ ადგილი აქვს სალიტერატურო კრიტიკისა და კრიტიკოსთა მუშაობის შეუფასებლობას. ჩვენს საგამომცემლო ორგანიზაციებს და ჟურნალ - გაზეთების რედაქციებს ღღემდე არაფერი გაუკეთებიათ იმისათვის, რომ თავიანთ გარშემო დაეხარაზმათ კრიტიკოსთა გარკვეული კადრი და ორგანიზებულად ჩაებათ იგი სისტემატიურ შემოქმედებითს მუშაობაში. რამდენიმე წელიწადია ვლაპარაკობთ რედაქციებზე კრიტიკოსთა მიმაგრების შესახებ, მაგრამ რეალურად ამ მხრივ დღემდე არაფერი არ გაკეთებულა.

არ, დარჩენილა თითქმის არც ერთი პოეტი თუ მეხელეტრისტი, რომელსაც თავისი საშემოქმედო გახეხვახვის რეალიზაციისათვის არ ესარგებლოს შემოქმედებითი მიკლინებებით თუ შვებულებით. კრიტიკოსებისათვის რატომღაც ასეთი პრაქტიკა არ არსებობს.

კრიტიკოსის მუშაობა დღემდე დაყენებულია კოლექტიური კოხტა-ტოროსისა და ურთიერთი შემოქმედებითი დახმარების გარეშე. არ ყოფილა შემთხვევა, რომ საშწერალო საზოგადოებრივობას განეხილოს რომელიმე კრიტიკოსის შემოქმედება , მუშაობა, თავისი მსჯელობის საგნად გაეხადოს ესა თუ ის ლიტერატურულ-კრიტიკული ნაწარმი.

ჩვენი საგამომცემლო ორგანიზაციების სარედაქციო გეგმებში კრიტიკისა და ლიტერატურათმცოდნეობის ხვედრითი წონა მეტად უმნიშვნელოა. ჩვენი მხატვრული პეროიოდიკის ფურცლებზე იშვიათად შეეხვდებით ისეთ სტატიას, რომელიც გვაძლევდეს ცალკე მხატვრული ნაწარმოების ღრმად კონკრეტულ ანალიზს თუ ლიტერატურული პროცესების სინთეტიურ ასახვას.

კრიტიკოსთა შორის ჯერ კიდევ ალმოფხვრილი არ არის რაპპული კრიტიკის უმახინჯესი ტრადიცია: თავისიანების განუსაზღვრელი ხოტბა-დიდება და სხვების ხელაღებით უარყოფა და გაბიაბრუება. რაპპული შეყვარების და მწერლის დაუშასხურებლად დამცირების რეცეფები ჯერ კიდევ მეტადინდება ზოგიერთი კრიტიკოსის ნაშრომში, ხოლო იქ, სადაც საჭიროა რევოლუციური სიფხიზლე, კრიტიკოსები ხშირად სისუტესა და დოყლაპიობას იჩენენ.

დროა სალიტერატურო კრიტიკის ჩამორჩენილობაზე ლაპარაკიდან გადავიდეთ ამ ჩამორჩენილობის დაძლევისათვის აუკიცებელ ღონისძიებათა განხორციელებაზე, რაც უფრო მეტად ჩამორჩება სალიტერატურო კრიტიკა ჩვენი მწერლობის საერთო განვითარების ტემპებს, მით უფრო მეტი მზრუნველობა უნდა გავუმეტოთ ლიტერატურული ფრონტის ამ უაღრესად საპასუხისმგებლო უბანს.

სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს არჩევნები და საბჭოთა მწერლობა

ჩვენი დიდი სოციალისტური სამშობლო — საბჭოთა კავშირი უდიდესი პოლიტიკური მოვლენის — ახალი საარჩევნო კანონის მიხედვით უზენაესი საბჭოს არჩევნების წინ იმყოფება.

ამ დიდი პოლიტიკური კამპანიის — არჩევნების წარმატებით ჩატარებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს საარჩევნო სამზადისს, მშრომელი მოსახლეობის მიერ ახალი საარჩევნო კანონის შესწავლას, მშრომელთა მიერ თავის უფლებათა და მოვალეობათა შეთვისებას.

საარჩევნო კამპანიაში მონაწილეობას მიიღებენ მშრომელთა უფროთოესი მასები. ამიტომ პარტიამ და მთავრობამ ახალი საარჩევნო კანონის დამტკიცებისთანავე ყველა პარტიულ, საბჭოთა, პროფესიულ, კომკავშირულ და საზოგადოებრივ-კულტურულ ორგანიზაციას ამოცანად დაუსახეს გააჩაღონ მუშაობა იმისათვის, რომ ახალი საარჩევნო კანონი ყოველმხრივ გასაგები გახდეს ყოველი მშრომელისათვის.

მუშათა, კოლმეურნეთა, მშრომელ ინტელიგენტთა მილიონები დიდი გატაცებით სწავლობენ „სსრ კავშირის უზენაესი საბჭოს არჩევნების დებულებას“, საბჭოთა სოციალისტური დემოკრატიის პრინციპებს, არჩევნების წესებს და ტექნიკას. ათასობით მომზადებული პროპაგანდისტები და აგიტატორები პარტიული და არაპარტიული ბოლშევიკები იგზავნებიან ქარხნებსა და ფაბრიკებში, კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, დაწესებულებებსა და სასწავლებლებში იმ მიზნით, რომ მშრომელთა უფართოეს ფენებს დაწვრილებით აუხსნან და განუმარტონ ჩვენი ეპოქის უმნიშვნელოვანესი დოკუმენტი — ახალი საარჩევნო კანონი, მისი გატარების წესები და ტექნიკური მხარეები.

განუზომელია მასების ინტერესი უზენაეს საბჭოს მომავალი არჩევნებისადმი, რადგან მათ სამართლიანად მიაჩნიათ ეს დიდი პოლიტიკური აქტი მთელი ჩვენი ქვეყნის შემდგომი სამეურნეო და კულტურული წინსვლის საწინდრად. ბუნებრივია, რომ საარჩევნო სამზადისს, ახლა — უფრო მაღალ საფეხურზე აჰყავს მასების აქტივობა, კიდევ უფრო მეტად ამახვილებს მშრომელთა რევოლუციურ სიფხიზლეს და მზადყოფნას **ლენინ-სტალინის** პარტიის საქმის თავდადებისათვის.

არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება დავიგიწყოთ ის გარემოება, რომ სოციალიზმის მოსისხლე მტრები, ფაშიზმის ტროცკისტი-ბუხარინელი აგენტები, მენშევიკურ-ნაციონალისტური კონტრრევოლუციის ნაშთები, განადგურებული ექსპლატატორული კლასების ნარჩენები და ჩვენი ქვეყნის სხვა უბედურებანი მტრები, რომელნიც აქა-იქ ჯერ კიდევ მიმალულნი არიან, საარჩევნო სამზადისის პერიოდში და თვით არჩევნების დღეებში ცდამოძრებიან რა თავიანთ სოროებიდან, შეეცდებიან ხელი შეუშალონ ამ დიდ კამპანიას, შეაფერხონ არჩევნების წესიერი მიმდინარეობა, დაიბრკოლონ მშრომელთა მასების ნებისყოფის გამოვლინება.

რომ ეს არ მოხდეს, რომ შენიღბულმა მტერმა თავისი მზაკვრული მიზნებისათვის ვერ გამოიყენოს ვერც ერთი პატიოსანი მშრომელი, რომ ყოველმა მოქალაქემ აქტიური, სავსებით შეგნებული მონაწილეობა მიიღოს უდიდეს პოლიტიკურ კამპანიაში — სსრ კავშირის უზენაეს საბჭოს არჩევნებში, რომ ყოველმა მშრომელმა საკადრისი პასუხი გასცეს მუხანათურად მომქმედ მტრების მზაკვრულ ცდას, ამისათვის საჭიროა კიდევ უფრო გაცხოველდეს მოსამზადებელი მუშაობა. საჭიროა საარჩევნო სამზადისში ჩაებას საბჭოთა ინტელიგენციის, კერძოდ, საბჭოთა მწერლობის მთელი აქტივი. პირველ რიგში სწორად საბჭოთა მწერლობის მოწინავე ნაწილი არის მოვალე დაეხმაროს პარტიულ და საბჭოთა ორგანიზაციებს საარჩევნო კამპანიისათვის მასების დარაზმვის საქმეში.

მაგრამ იმისათვის, რომ საბჭოთა მწერლობამ ეს როლი პირნათლად შეასრულოს, აუცილებელია თვით იყოს მომზადებული და ყოველმხრივ გარკვეული დიდი სტალინური კონსტიტუციის და ახალი საარჩევნო კანონის ყოველ მუხლში.

პირდაპირ უნდა ვსთქვათ, რომ საბჭოთა მწერლებს შორის სამზადისი უზენაეს საბჭოს არჩევნებისათვის ჯერ არც კი დაწყებულა. საქმეს არ შეელის ის ორი სხდომა, რომელზედაც განხილულ იქნა ახალი საარჩევნო კანონი და რომელსაც დაესწრო მწერლების მეტად განსაზღვრული რაოდენობა.

თქმა იმისა, რომ მწერლები პოლიტიკურად იმდენად მომზადებული არიან, რომ არ საჭიროებენ ახალი საარჩევნო კანონის ყოველმხრივ დეტალურ შესწავლას, იქნება ამ დიდი საარჩევნო კანონის შეუფასებლობა და სერიოზული პოლიტიკური შეცდომა. საბჭოთა მწერლები ვალდებული არიან უფრო ზუსტად გაეცნონ „სსრ კავშირის უზენაეს საბჭოს არჩევნების დებულების“ თვითეულ მუხლს, არა მარტო იმიტომ, რომ თავად მიიღონ აქტიური მონაწილეობა უზენაეს საბჭოს არჩევნებში, არამედ იმიტომაც, რომ დაეხმარონ პარტიელ და საბჭოთა ორგანიზაციებს არჩევნების გარშემო გაშლილ დიდ საგიტაციო-საპროპაგანდო მუშაობაში.

მწერალთა კავშირის ხელმძღვანელობის მოვალეობაა — ყოველი მოწინავე საბჭოთა მწერალი გადადოს საუკეთესო პროპაგანდისტად, არჩევნებისათვის ხელის შემწყობ აგიტატორად. მართალია, არჩევნებამდე დრო მცირე დარჩა, მაგრამ ამ მოკლე ვადაშიც შეიძლება მოეწყოს მწერლებისათვის რამდენიმე წრე, რომელშიაც მწერლები დაწვრილებით შეისწავლიან როგორც სტალინური კონსტიტუციას და ახალ საარჩევნო კანონს, ისე საპროპაგანდო - საგიტაციო მუშაობის ფორმებსა და მეთოდებს. მწერალმა აგიტატორმა უნდა შესძლოს სხვებზე უკეთ მხატვრული სიტყვის მოგარაჯვებით დაასურათოს ის უდიდესი გამარჯვებანი, რომლებიც სოციალიზმის ქვეყანამ მოიპოვა ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლის მანძილზე. წრეებში მწერლების მუშაობას იმ მხრივაც ექნება უდიდესი მნიშვნელობა, რომ ეს საშუალებას მოგვცემს შეეარჩიოთ პოლიტიკურად მომზადებული და შემოწმებული, პარტიისა და ხელისუფლებისათვის თავდადებული პროპაგანდისტი მწერლები. ამგვარ მარტო ამით არ უნდა განისაზღვროს საარჩევნო სამზადისი მწერალთა შორის. საბჭოთა მწერლებმა არჩევნებში მონაწილეობა უნდა მიიღონ თავისი შემოქმედებითაც. მხატვრული ნარკვევი, პუბლიცისტური წერილები, მოთხრობა, ლექსი, შემოქმედების ყველა ეს ფორმა უნდა მოიმარჯვოს მწერალმა ამ დიდი საქმისათვის. ნოველატების გაფორმება, შესაფერი წარწერების გაკეთება პლაკატებზე, საგიტაციო ფურცლებზე, უნდა ხდებოდეს საუკეთესო მწერლების უშუალო მონაწილეობით. ჩვენი მწერლების მხატვრული სიტყვა არჩევნებთან დაკავშირებით გამოყენებული უნდა იქნას ავრეთვე რადიოსა და კინოში. მაგრამ აქ კი საქმე გაკეთდება თავისთავად, თვითმდინარეობთ. საჭიროა მწერლების კავშირის სექციები ამ მიმართულებითაც ამოქმედდენ, მოელაპარაკონ თავიანთ წევრებს, თუ რა შეუძლათ გააკეთონ მათ კონკრეტულად და თანხმობის მიღებისთანავე დაეხმარონ მათ აღიბეჭდოს იაოდებულებათა შესრულების საქმეში.

დრო მცირე დარჩა. ის რაც დღემდე არ გაკეთდა, აუცილებლად უნდა გაკეთდეს. მზადება საბჭოთა კავშირის უზენაესი საბჭოს არჩევნებისათვის უნდა გადაექცეს ჩვენი ლიტერატურული ორგანიზაციის პოლიტიკური მუშაობის ძირითად ამოცანად.

რუსთველი — ნახ. თ. აბაკელიასი

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲐᲚᲝᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲨᲘ

8 ოქტომბერს ამხ. **კანდიდ ჩარკვიანის** თავჯდომარეობით შესდგა საქ. საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმის სხდომა.

პრეზიდიუმმა მოისმინა ამხ. **ლეო ქიაჩელის** შემოქმედებითი თვითანგარიში, განიხილა ოქტომბრის ოცი წლის თავისათვის და რუსთველის დაბადებიდან 750 წლის თავისათვის მოსამზადებელი მუშაობის მიმდინარეობა მწერალთა კავშირის სხვადასხვა სექციებში, დასახა რუსთველის იუბილესათვის თბილისში მოწვეულ საკავშირო მწერალთა კავშირის პლენუმის დღის წესრიგი და გამოიტანა ორგანიზაციული ხასიათის დადგენილებები.

ᲚᲔᲝ ᲥᲘᲐᲩᲔᲚᲘᲡ ᲗᲕᲘᲗᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲘ

ამხ. ლეო ქიაჩელმა პრეზიდიუმს მოკლედ გააცნო თვითი თავისი შემოქმედებითი გზა „ტარიელ გოლეულს“ დაწერიდან თავის უკანასკნელ რომან „გვადი ბიგვამდე“. მოსმენილი ეროკლად შეჩერდა იმ მიზეზებზე, რომლებმაც მის პირველ პერიოდის შემოქმედებაში გამოიწვიეს იდეურ-პრინციპიალური ხასიათის შეცდომები. იმ თავითვე, — ამბობს იგი, — მე მივდევდი რეალიზმს, თუმც ზოგიერთს ნოველებში განვიცდიდი დეკადენტურ გადახრებსო. თუ ზოგიერთს ჩემს ნაწარმოებში (მაგ. რომანი „სისხლი“), სწორად ვერ ავსახე სოციალური პროცესები და რევოლუციური ძალები, ეს უნდა მიეწეროს უმთავრესად იმას, რომ მე მივსდევდი ე. წ. ობიექტივიზმის მეთოდს და მოვლენებს ვერ ვაშუქებდი ერთად-ერთი სწორი თვალსაზრისით, მუშათა კლასის იდეოლოგიის თვალსაზრისით. ეხება რა „აკი აცბას“ და „ჯიუტის“ ზოგიერთ ნაკლს ამხ. ლეო ქიაჩელი პრეზიდიუმს აცნობს თავის მუშაობას „გვადი ბიგვა“-ზე. მისი გადმოცემით, რომანის წერა უკვე ოასსტრულს უახლოვდება. შემოქმედებითი გადაიარაღებამ, სოციალისტური რეალიზმის პრინციპის მომარჯვებამ გამიადვილა მთელ რიგ პრობლემების გადაწყვეტა. ამ [illegible]ირიგ ჩემს წინაშე სიძნელე არა დგას, მხოლოდ რომანის დასასრ ულისას რამდენიმედ გართულდა ზოგიერთი მხატვრული ამოცანის გადაჭ ᲘᲝᲜ. ამკამად მუშაობა ინტენსიურად მიმდინარეობს და მოკლე ხანში რომანი დამთავრებული იქნება.

ამხ. ლეო ქიაჩელის შემოქმედებაზე ილაპარაკეს **დ. შენგელაიამ, ბ. ჟღენტმა, კოსტა ლორთქიფანიძემ, შ. რადიანმა, ი. დემეტრაძემ, პ. ჩხიკვაძემ** და **კ. ჩარკვიანმა**, რომლებიც მოკლედ შეჩერდნენ მოხსენებლის მიერ აღძრული შემოქმედებითის პრობლემებზე და მთელ რიგ პრინციპულ საკითხებზე.

ᲡᲡᲠ-ᲘᲡ ᲣᲖᲔᲜᲐᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲐᲠᲩᲔᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲛᲖᲐᲓᲘᲡᲘ

პრეზიდიუმმა დაადგინა სსრკ-ს უზენაეს საბჭოს საარჩევნო დებულების შესასწავლად ჩამოყალიბდეს რაკომი, რომელიც მუშაობა უნდა დაიწყოს 10 ოქტომბრიდან. წრის ხელმძღვანელათ პრეზიდიუმმა გამოჰყო ამხ. **დ. დემეტრაძე.**

პრეზიდიუმმა დაავალა სამდივნოს უზენაეს საბჭოს არჩევნების დებულების საპროპაგანდოდ და აგრეთვე არჩევნების სამზადისის მიმდინარეობის პრესაში გასაშუქებლად რაიონებში მიაგზავნოს საბჭოთა მწერლები. პრეზიდიუმის დადგენილებით ამავე დროს სექციებმა უნდა უზრუნველყონ პოეტებისა და პროზაიკოსების მონაწილეობა საარჩევნო-საგიტაციო მუშაობაში (საარჩევნო გაზეთი „ლიტერატურული საქართველოს“, „მნათობის“ და „ჩვენი თაობის“ რედაქციებს ეცალებათ 5 დღის ვადაში სამდივნოს წაროდგინონ რევოლუციის 20 წლისთავისათვის გათვალისწინებულ სპეციალური ნომრების სრული გეგმები.

სამდივნოს დაევალა დაუყოვნებლივ დაამუშაოს მწერალთა სასახლეში ოქტომბრის 20 წლისთავისათვის მიძღვნილი საღამოს პროგრამა და პოეტების სექციასთან ერთად გაშალოს მუშაობა, რომ საღამოსა-ზე ეს ნაწილი ... ᲠᲣᲡᲗᲕᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲕᲨᲘᲠᲝ ᲛᲬᲔᲠᲚᲝᲑᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ ᲐᲠᲐ ᲓᲐᲒᲐᲛᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ

ᲚᲘᲢᲔᲠᲐᲢᲣᲠᲣᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ᲜᲐᲮ. ᲗᲐᲠᲗᲐᲠᲘᲜᲘ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲐᲚᲝᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲗᲐ ᲛᲬᲔᲠᲚᲔᲑᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲨᲘ

ᲠᲣᲡᲗᲕᲔᲚᲘᲡᲐᲓᲛᲘ ᲛᲘᲫᲦᲕᲜᲘᲚᲘ ᲡᲐᲥᲐᲕᲨᲘᲠᲝ ᲛᲬᲔᲠᲚᲝᲑᲘᲡ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲞᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ

პრეზიდიუმმა რუსთველისადმი მიძღვნილი საკავშირო საბჭოთა მწერლების კავშირის პლენუმისათვის, რომელიც საიუბილეო დღეებში შესდგება თბილისში, სარეპერტუაროდ დასახა შემდეგი დღის წესრიგი: 1. რუსთველი და მისი პოემა; 2. რუსთველი მსოფლიო კლასიკოსებს შორის; 3. რუსთველის ეპოქის ინტელექტუალური და მატერიალური კულტურა; 4. რუსთველი და თანამედროვეობა; 5. საბჭოთა ქართული ლიტერატურა უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში.

ᲗᲕᲐᲚᲗᲛᲐᲥᲪᲗᲐ ᲒᲐᲠᲩᲘᲪᲒᲐ ᲛᲬᲔᲠᲐᲚᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲓᲐᲜ

პრეზიდიუმმა ამავე სხდომაზე იმსჯელა ტიციან ტაბაძის საკითხი. როგორც ცნობილია ტიციან ტაბაძე მთელი რიგი წლების მანძილზე მეძიდრო ურთიერთობაში იმყოფებოდა უკვე გამომეცემებულ ხალხის მტრებთან. ამიტომ ამხ. **კ. ჩარკვიანმა, ს. ეფუსმა, გ. ბუხნიკაშვილმა, კ. ლორთქიფანიძემ, დ. ჟღენტმა, დ. შენგელაიამ, დ. ოქუჩავა, ბ. ჩხიკვაძემ, ს. შანშიაშვილმა** და სხვებმა, რომლებიც შეჩერდნენ ამ საკითხზე, ურჩიეს ტ. ტაბაძეს გულახდილად აღიაროს ყველა ის დანაშაული, რომლებიც მას ჩაადენინა ხალხის მტრებთან მეგობრო კავშირურთიერთობამ, არც თავის წერილებით გაცსადებებზე და არც პრეზიდიუმის ამ სხდომაზე წარმოთქმულ სიტყვაში ტ. ტაბაძემ არ ისურვა ეთქვა სიმართლე და ბოლომდე განაგრძო თვალთმაქცობა. ამ სხდომაზედაც ტ. ტაბაძე შეეცადა სამე ილ წარმოეგდინა, თითქოს გულუბრყვილობის გამო არ იცოდა, თუ რა საზიზღარ მოღალატობას ჩადიოდნენ მისი ამხანაგები, თითქოს თვით იგი ამ პირებისგან მუდამ „დაჩაგრული და დევნილი იყო“. ტ. ტაბაძის განცხადებულების საპრობლემოდ და აგრეთვე არჩევნების სამზადისის მიმდინარეობის პრესაში გასაშუქებლად რაიონებში მიაგზავნის საბჭოთა მწერლები. პრეზიდიუმის დადგენილებით ამავე დროს სექციებმა უნდა უზრუნველყონ პოეტებისა და პროზაიკოსების მონაწილეობა საარჩევნო-საგიტაციო მუშაობაში (საარჩევნო

ᲛᲬᲔᲠᲐᲚᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ

პლაკატების ტექსტი შედგენა, ლექსები დაწერა და სხ.).

აფხაზეთის, სამხრეთ-ოსეთის, აჭარისა და ქუთაისის ლიტერატურულ ორგანიზაციებს დაეგზავნათ დაუყოვნებლივ გამალონ მუშაობა საარჩევნო სამზადისში მწერალთა ჩასაბმელად.

ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲠᲘᲡ ᲠᲔᲕᲝᲚᲣᲪᲘᲘᲡ 20 ᲬᲚᲘᲡᲗᲐᲕᲘᲡ ᲐᲦᲜᲘᲨᲜᲐᲕ ᲖᲔᲓᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡ

წაუოო თარიღისათვის შეიქმნას ახალი ლექსები და სამღერები.

მწერალთა კავშირის მასიურ სეკტორს პრეზიდიუმმა დაავალა 5 დღის ვადაში სამდივნოს წაროდგენოს ოქტომბრის 20 წლისთავისადმი მიძღვნილი იმ სალიტერატურო საღამოების და მოხსენებების გეგმა, რომელიც უნდა გაიმართოს თბილისსა და აგრეთვე რესპუბლიკის სარაიონო ცენტრების საწარმოებსა და დაწესებულებებში.

ᲠᲣᲡᲗᲕᲔᲚᲘᲡ ᲙᲚᲔᲜᲣᲛᲘᲡ ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲬᲐᲠᲘ

დასახა რა ეს დღის წესრიგი, პრეზიდიუმმა დაადგინა ეთხოვოს საკავშირო საბჭოთა მწერლების კავშირის სამდივნოს შეატყობინოს ეს მოხსენებები რუსთველისადმი მიძღვნილ პლენუმის სამუშაო გეგმაში.

წ ა ღ ჯ ო ფ ი

რაჟდენ გვეგაძე

1

ძიბუმ, როცა ვეღარ დაცხრა,
მიატოვა მამის ფაცხა.

რაც არ უნდა დაემართოს
ცის კიდემდე ივლის მარტო.

ოღონდ ნახოს საძებნელი,
მაგრამ უცემ დადგა ბნელი...

რა აკივლებთ ასე ტურებს,
ან რათ ზუთს ასე ქარი.
შიშისაგან ხესთან მდგარი
ცის ნისლოვან სანათურებს

ახლა უცქერს ის უნდობლად —
მიეჩნია თავი ობლად:

არვინ არი ანუგეშოს,
მხოლოდ ქარი აყრის ნეშოს.

და დგას ირგვლივ გუბეები,
როგორც მკვდარის უპები.

ჩანს კორტოხზე ფაცხა ძველი
და ჰყეფს ძაღლი ეზოს მცველი.

ალბათ კვარით ეძებს მამა,
ცრემლმა წვერი დაუნამა.
ტირის დედაც შვილს დაკარგულს,
ვერ ითხებს დარდით მკვდარ
გულს.

...ბინდი, როგორც თხების ჯოგი,
მთლად მოედო ცის კამარას,
ის-კი სევდის კვლავ ამარა
ბილიკზეა დანაჩოქი.

მაგრამ მალე იგრძნო ძალა,
ღამეს აღარ მოეკრძალა,

ადგა. ლაფში ჩარჩა ლანჩა,
აუფრინდა თვალწინ ყანჩა.

შეეცვლება ლხინად შფოთი
თუ იხილა ზღვა და ფოთი.

ვაჭრა ბნელი. ცის ლურჯ თაღებს
ალიონი ნელა აღებს.

არსად ნისლი, არსად ბური,
ბრწყინავს ცვარი დანაპკური.

და ზღვაც — ვრცელი მინანქარი
კრიალებს და წყნარად ირი.

ალბათ ასე თენდებოდა
და მზეც ასე ენთებოდა

როცა უცხომ ერთხელ ჩრიდით,
გადმოლახა ეს ნაპირი,
არც ემოსა პირსა რიდე,
არცა იყო დანაპირი.

სცადა ქვეყნის ფეხით დავლა
რომ ეპოვნა ვერძი დავლად.

ბოლოს, ნახა მუხა ერთი,
წვერით ცისთან შენაერთი,

რომლის ტოტზე დაკიდებულს
ოქროს ვერძის ტყავს დიდებულს

დარაჯობდა დღეღამ ქვეკეთ
ორი ხარი ცეცხლის მფრქვეველი.

არსად ჩანდა სამოსახლოდ...
და მუხასთან ვაეკა ახლოს

შიშით მისელაც ვერ გაბედა.
მაგრამ იქვე, მისდაგდათ,

მედეია იყო თურმე...
მეფის ქალი, ვით მეურმე

იოკებდა ხარებს მარტო
ნატიფი და თვალეზფართო.

ქალმა იხმო ვაეკი ქარვის,
ო

ახალი თვალით დანახული ოჯელო

„ოჯელო“ რუსთველის სახელობის ორდენოსან თეატრში

შალვა აფხაიძე

სასცენო შემოქმედების ყველა ტიტახს იზიდავდა ოტელოს როლი ამ განუსაზღვრელი შესაძლებლობის გამო, რომელსაც იგი იძლეოდა. ცნობილი ამერიკელი ტრაგიკოსი აირა ოლრიჯი, იტალიელი ტრაგიკოსები ტომაზო სალვინი და ერნესტე როსი და ყველა სხვა დიდი ტალანტი მოხიბლული იყო იმ ადამიანური სიმდიდრით, რომელიც მოცემულია ტრაგედიაში. და ყოველი მათგანი თავისებურად ხსნიდა ოტელოს ბუნებას, ისევე, როგორც თავისებურად ეცმოდა ოტელოს სახე ყოველ დიდ შექსპიროლოგს. ზოგს ოტელოს სახით წარმოდგენილი ჰქონდა ოჯახური დრამა, ზოგს განყენებული. აბსტრაქტული გრძნობა ექვისა და სხვ. აირან შექსპიროლოგები, რომლებიც შექსპირის დიდ

ოტელო—სსრ კავშირის სახალხო არტისტი აკ. ხორავა

○

მემკვიდრეობაში ოტელოს ყველაზე უფრო სპატიო ადგილს უთმობენ, ყოველ შემხვედვაში არიან არ უარყოფს იმ აზრს, რომ ეს ტრაგედია ეკუთვნის იმ ნაწარმოებთა რიცხვს, რომელნიც არასოდეს არ ჰკარგავენ თავიანთ ბრწყინვალებას, თავიანთ შეუდარებელ ამაღელვებელ ემოციურ ზედოქმედებას.

საბჭოთა კრიტიკამ ოტელოს ინტერპრეტაციის საკითხში, მოიხედავად აზრთა სხვაობისა, სრულიად ახალი ფურცელი გადაშალა. მან საკითხი მდელ პრინციპულ სიმღლემდე აიყვანა: ოტელო, ისევე, როგორც შექსპირის მთელი მემკვიდრეობა, დაუკავშირა კაცობრიობის განვითარების უდიდეს მოძრაობას ისტორიაში — აღორძინების ეპოქას. რომელმაც მთელი რევოლუცია მოახდინა ადამიანის ცნობიერებაში, გააფართოვა რა მისი ჰორიზონტი,— ეპოქას, რომელიც სავსეა ახალი აღმოჩენებით, გაბედული წამოწყებებით და სხვ.

რუსთველის თეატრმაც ოტელოს სახეს ახალი თვალით შეხედა. მას ფილოსოფიური სიღრმე მისცა, გაანთა აღორძინების დიდი ეპოქის იდეებით, სახელდობრ ადამიანის განთავისუფლების იდეით. ჩვენის აზრით, **აკ. ხორავამ** გადალახა ის დიდი სიძნელეები, რომელთაც ოტელოს სახე ყოველ დიდ არტისტს ქმნის. მისი ოტელო ხელშესახებია, უშუალოა. ადამიანია, მოცემული კონკრეტულ ისტორიულ პირობებში, ადამიანი, დაჯილდოებული ხასიათი გრძნობებით და იდეებით, რომლებიც ეზრდება თავის ეპოქას, ვერ ეტევა მასში, უკეთ რომ ვსთქვათ, ვერ პოულობს ნიადაგს, რომ ფრთები გაშალოს და გაიფურჩქნოს, მარცხდება განსაზღვრულ დაპირობებულ ისტორიულ საკეთხურზე, რომ მთელის სიძლიერით კვლავ იფეთქოს განთავისუფლებული ადამიანის ცხოვრების პირობებში.

როგორია ოტელო ტექსტის მიხედვით? იგი არის მდიდარი, ბუნებით დაჯილდოებული ადამიანი. პირდაპირი, ბუნებასთან ახლო მდგომი, შეურყეველი ამ ჩარჩულ-კოლონიზატორული ფსიქოლოგიით, რომლის გარემოცვაშიც იგი ცხოვრობს, მართალი, გულადი, რა თქმა უნდა, მეომარი, რომელსაც დიდი ეროვნული გამოოვლია, მგრძნობი თავისი მდგომარეობისა. ამაყი და ფაქიზი გრძნობებში. გამობარი შინაგანი ღრმა ესთეტიზმით, იგი გრძნობს, რომ მისთა „წინაპართ ქვეშ სახელმწიფო ტახტი სდგომიათ და მეც ღირსი ვარ ამაყად დავეხვეჭ ჩემგან ნაპოვნ ბედნიერებას“. იგი გრძნობს „ცხოვრებას ცის ფრინველივით თავისუფალს, არ შეეხუთავდი, ხელშეფფობაც რომ მიენიჭოთ ოკეანეზედ“. აქედან მოდის მისი დაუცხრომელი რომანტიზმი, რწმენა ადამიანის სიწმინდისა, აქედან მოდის მისი დიდი შეუბღალავი ნდობა ადამიანისადმი, რითაც ასე ეერაგულად სარგებლობს მისი ასისთავი იაგო. მას სწამს ადამიანი, განხორციელებული ამ შემთხვევაში საყვარელ დეზდემონაში, რადგანაც ამ რწმენის დაკარგვის შემდეგ მისთვის მხოლოდ ქაოსი რჩება. ქვეყანა იღუპება, „მაგრამ მე ხომ მიყვარს იგი, მის გარეშე ქაოსია“, — ამბობს იგი.

ასეთ ადამიანისაგან მაყურებელი სრულიადაც არ მოელის ისტორიულ გამოსვლებს, ეფექტიურ გრიმასებს. გაცილებით მეტი დამაჯერებლობით მივა ეს სახე მაყურებლამდე, როდესაც იგი მოცემულია მშვიდ, წყნარ ტონებში, და სწორედ ასე იწყებს ამს. აკ. ხორავა ცნობილ მონოლოგს სენატორთა წინაშე. ღირსებისა და სიდარბაისლის გრძნობით არის ს

მზადება ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავისათვის

გამოფენა რუსთველის ორდენოსან თეატრში

ლენინის ორდენოსანი რუსთველის თეატრი ოქტომბრის საიუბილეო დღეებში გახსნის გამოფენას თემაზე „რუსთველის თეატრის ისტორია“. გამოფენაზე წარმოდგენილი იქნება თეატრის განვითარების მაჩვენებელი ფოტოდოკუმენტები და ექსპონატები.

შალვა დადიანის პიესის „ნაპერწკლის“ დადგმასთან დაკავშირებით გამოფენას ექნება სპეციალური განყოფილება, სადაც სათანადო ფოტოდოკუმენტებითა და ექსპონატებით აღდგენილი იქნება რევოლუციის ის პერიოდი, რომელიც პიესაშია ასახული.

ქართველ მხატვართა ნამუშევრების გამოფენა მოსკოვში

ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავზე მოსკოვში ტრეტიაკოველის გალერეაში გაიხსნება ქართველ მხატვართა ნამუშევრების გამოფენა. სურათები უკვე შერჩეულია და ნაწილი გაგზავნილი. ამ დღეებში გამოფენის მოსაწყობად მოსკოვს მიემგზავრებიან მხატვრები კეშელავა და თავაძე.

მოზარდმაყურებელთა თეატრში

მოზარდ მაყურებელთა ქართული თეატრი ოქტომბრის დღეებისათვის ამზადებს ბ. ბერძენიშვილის ახალ პიესას თავდაცვის თემაზე სახელწოდებით „აჭარის მთებში“. მოზარდმაყურებელთა რუსულ თეატრში დადგმება ბრუნშტეინის პიესა „ჩვენ შვიდნი ვართ“. ეს პიესა, რომელიც ასახავს სამოქალაქო ომის ეპოქას, წარმოადგენს ამავე ავტორის პიესის „ცისფერის და ვარდისფერის“ გაგრძელებას. პიესას სდგამს ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწე ნ. ი. მარშაკი, მხატვარია ი. შტენბერგი.

ლენინი და სტალინი საბჭოთა ხალხების შემოქმედებაში

ამ სათაურით მოსკოვის გამომცემლობა „Советский писатель“ ამზადებს დიდ მხატვრულ კრებულს ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავისადმი.

კრებულში მოთავსებული იქნება ვ. მაიაკოვსკის, დ. ბედნის, სულეიმან სტალსკის, გ. ლახუტის, ჯამბულის, ა. სურკოვის, მ. გოლოდნის ლექსები, ნაწყვეტები ი. იელინის და შოლოხოვის რომანებიდან. ჩუვაშების, ქართველების, სომხების, მარილელების, უკრაინელების, ბელორუსების და სხვა ხალხთა სიმღერები და ზღაპრები.

სახელმწიფო სალიტერატურო გამომცემლობა ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლის თავისათვის გამოსცემს რუსულ ენაზე ბატონყმობის წინააღმდეგ შეუპოვარ მებრძოლის არსენა ოძელაშვილის ხალხურ ლექსს, მხატვრულად დასურათებულს.

ლენინგრადში, კიროვის სახელობის კულტურის პარკში ეწყობა დიდი გამოფენა მიძღვნილი ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავისადმი. მხატვართა გამოფენა ეწყობა აგრეთვე ქალაქ სტალინში. გამოფენილი იქნება საბჭოთა მხატვრების 300-ზე მეტი სურათი.

მინსკში ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავზე გაიხსნება ბელორუსიის მხატვართა გამოფენა: წარმოდგენილი იქნება მოქანდაკეთა და მხატვართა 950 ნამუშევარი.

საქ. სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკაში

ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავისათვის საქართველოს საჯარო ბიბლიოთეკა აწყობს დიდ გამოფენას, რომელზედაც ლიტერატურის, გრაფიკის, სურათების და დიაგრამების საშუალებით წარმოდგენილი იქნება სოციალისტური საქართველოს მიღწევები.

გამოფენაზე ცალკე კუთხე დაეთმობა საბჭოთა კავშირის ხალხთა მიღწევებს ლიტერატურასა და წიგნის ბეჭდვის დარგში. გარდა ამისა, ბიბლიოთეკა უშვებს „ბიბლიოთეკის კრებულს“, რომელშიაც შევა საკითხები ბიბლიოთეკის, მისი განვითარების და მნიშვნელობის შესახებ მთელს საბჭოთა კავშირში.

მიმდინარე წლის მეოთხე კვარტალისათვის საქართველოს, სახელმწიფო საჯარო ბიბლიოთეკა შლის დიდს მასობრივ მუშაობას. ოქტომბრის, ნოემბრისა და დეკემბრის თვეებში ამ ბიბლიოთეკის დარბაზში ეწყობა სხვადასხვა მწერლისადმი მიძღვნილი გამოფენები.

გამოფენები მიეძღვნება ესპანელ დრამატურგს — ლოპე დე ვეგას (12 ოქტომბერს), რუს მწერალს ტურგენევს (17 ოქტომბერს), ფრანგ მწერალს ანატოლ ფრანსს (23 ოქტომბერს), ანრი ბარბიუსს (28 ოქტომბერს). ნოემბრის პირველ რიცხვებში გაიხსნება ოქტომბრის დიდი რევოლუციის 20 წლისთავისადმი მიძღვნილი გამოფენა. 1-ლ დეკემბრისთვის იწყობა **ციროვის** გარდაცვალების 3 წლისთავის აღსანიშნავი გამოფენა; 5 დეკემბერს — **ნეკრასოვს** ცხოვრების და შემოქმედებისადმი მიძღვნილი გამოფენა, 15 დეკემბერს — **ალექსანდრე უაზბეგის** შემოქმედებისადმი მიძღვნილი გამოფენა, 25 დეკემბერს მოეწყობა ანტირელიგიური გამოფენა.

რუსთველისადმი მიძღვნილი გამოფენა გაიხსნება დეკემბრის შუა რიცხვებში. გარდა გამოფენისა, ბიბლიოთეკების თანამშრომლებისა და მკითხველებისთვის წაკითხული იქნება 7 ლექციაც რუსთველის ეპოქისა და შემოქმედების შესახებ.

რეპინის სურათების გამოფენა თბილისში

საქართველოს ხელოვნების საქმეთა კომიტეტმა მოსკოვიდან მიიღო ცნობა, რომ ოქტომბრის რევოლუციის 20 წლისთავისათვის თბილისში დაგმოიგზავნება უდიდესი რუსი მხატვრის **რეპინის** სურათების მხილველი გამოფენა. გამოფენა გაიხსნება საქართველოს მხატვართა გალერეაში. გახსნა განზრახულია ოქტომბრის საზეიმო დღეებში.

ქუთაისელ მწერლების ნაწარმოებთა კრებული

ოქტომბრის რევოლუციის ოცი წლისთავის აღსანიშნავად გამოდის ქუთაისელი მწერლების კრებული. კრებულში რომელსაც სცემს გამომცემლობა „ფედერაცია“, მონაწილეობას იღებენ: დია ჩიანელი, დ. თომაშვილი, ილ. ზოშტარია, შ. ჩარკვიანი, გ. გიასელი, ს. ისიანი, ვ. იამანიძე, ბ. კეშელავა, დ. კვირკველია, ევ. ფფურცხვანიძე, მ. ალავიძე, ვ. ლორთქიფანიძე, ვ. გუგუშვილი და გ. ნიფეტკირიძე.

ოქტომბრის 20 წლისთავისათვის დია ჩიანელმა დაამთავრა ახალი რომანი „ბელადის სარეკვიემი“. რომანში აწერილია საშა წულუკიძის ცხოვრება და მოღვაწეობა.

ქუთაისის გაზეთი „სტალინელი“ ოქტომბრის ოცი წლისთავის აღსანიშნავად გამოუშვებს სპეციალურ ორგვერდიან ლიტერატურულ ფურცელს.

ლიზერგაზეთული კალენდარი

ალექსანდრე ხახანაშვილი

გარდაცვალებიდან 25 წლის შესრულების გამო).

ეს დიდი სწავლული და მრავალმხრივი ერი, არამედ თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწეა. საზოგადო მოღვაწე დაიბადა ქ. გორში 1866 წელს. საშუალო განათლების მიღების შემდეგ ის შედის მოსკოვის უნივერსიტეტში, რომლის კურსსაც ასრულებს, მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხით.

სამეცნიერო დაწერილ თხზულებათაგან (ბიზანტიის საზოგადოებისა და სამბერძნეთის ეკლესიის შესახებ) მას ვერცხლის მედალით აჯილდოებენ შემდეგ

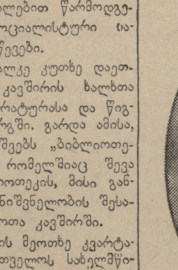

სწერს თავის ცნობილ შრომას: „ბატონყმობა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდე“. ამ შრომამ რუსეთის მეცნიერების, და გასნაკუთრებით ლაზარევის ინსტიტუტის პროფესორების დიდი ყურადღება მიიქცია და ახალგაზრდა სწავლული დიდი მეცნიერის სახელი მოეპოვა. მალე ის დანიშნულ იქნა ამ ინსტიტუტში პროკურორად, ხოლო ქართველი სიტყვიერების ბის ისტორიიდან 4 ტომად ნარკვევის დაწერის შემდეგ პროფესორად. ამავე შრომისათვის იგი დაჯილდოვებულ იქნა ოქროს მედლით.

განსვენებული იყო არა მარტო მეცნიერი, ის ორატორიც. ის ორატორად ამ ჩაკეტილი სწავლულის კაბინეტში და ყოველთვის გულმხურვალედ ეხმაურებოდა ჩვენი ქვეყნის ყოველდღიურ საზოგადოებრივ და პოლიტიკურ საკითხებს. ხახანაშვილი პუბლიცისტიც იყო და ზაალესეულ თანამშრომლობას ეწევოდა მეშინდელ ქართულ და რუსულ ეკონომიკურ-გაზეთებში. იგი მუდმივ თანამშრომლად ითვლებოდა გაზ. „რუსკაია ეკონომიჩესკაია“ და ჟურნალების „რუსკაია მისლის“ და „ეკონომიკ ევროპისა“. სწერდა და აშუქებდა ამ ორგანოების ფურცლებზე კავკასიის საკონსტიტუციო საკითხებს და აანალიზებდა რუს მკითხველებს კავკასიის ერთი საკითხიდან. ბრიკაუზის ენციკლოპედიურ ლექსიკონში მან მოათავსა კავკასიასა და მის მოღვაწეებზე მრავალი წერილი. მასვე ეკუთვნის შრომები:

1. „ქართველთა უძველესი მოსახლეობის ადგილები“, 2. „საქართველოს თავადაზნაურთა ოჯახები“, 3. „საქართველოში ქრისტიანობის შემოღების წყაროები“, 4. „ეთფხის-ტყაოსანი“, 5. „საქართველოს საკათალიკოსო კანონების დამატებანი“, 6. „ბეჟურები“, 7. „სიერო ჰოეზის მრიმველობა“ და სხვა.

განსაკუთრებით დიდ კაპიტალურ შრომას წარმოადგენს მისი „ქართული სიტყვიერების ისტორია“ რუსულ ენაზე, ოთხ დიდ ტომად გამოცემული. ქართველთა შორის წერა-კითხვის საზოგადოების დაკვეთით პირველი სამი ტომი მან გადმოაკეთა, შეაერთა ერთ ტომად და გამოსცა ქართულად „ქართული სიტყვიერების ისტორია“ სახელწოდებით. ეს შრომა შეეცადა ჩვენი ლიტერატურის მიმოხილვას ოქმელთან ზოგიერთი ახალი, ან ნაკლებად. ქართულად დაწერილ ამ წიგნში შეტანილია ზოგიერთი ახალი მასალა, რაც რუსულ წიგნებში არ მოიპოვებოდა. ავტორი ფიქვე შეიძოკა ქართულ ენაზე ერთი ტომი, რომელშიაც ეწერა ... საუკუნის ... ტომი, რომელშიაც ეწერა ... საუკუნის ... ...